

Mimořádná situace a smluvní vztahy

Šířící se nákaza a krizová opatření mají dopad na existující smluvní vztahy. Ovlivňují je různě, vždy je třeba pečlivě zkoumat nejen, co je ujednáno, ale i všechny průvodní okolnosti.

Zřejmě nejčastějším případem bude, že jedna smluvní strana nesplní svoji povinnost vůči druhé z důvodu aktuálně existujícího **veřejnoprávního zákazu** (např. nemůže poskytnout ujednanou službu v daném termínu). Dopouští se tím porušení smlouvy, neboť smlouva se neptá, zda za to může, povinnost plnit je stanovena objektivně. Musíme však zkoumat, zda na její straně není dán tzv. **liberační důvod**: skutečnost, jejíž prokázání má za následek, že strana nemusí hradit vzniklou škodu.

Obecným liberačním důvodem je mimořádná nepředvídatelná a nepřekonatelná překážka, která vznikla nezávisle na vůli škůdce. Po dobu existence takové překážky nemůže dlužník plnit a není odpovědný za vznikající škodu. Jakmile překážka odpadne, musí dlužník plnit bez zbytečného odkladu.

Nelze vyloučit, že v některých případech bude překážka sice dočasná, avšak způsobí přímo zánik závazku z důvodu **následné nemožnosti plnění**. Dočasné překážky sice obecně nezakládají nemožnost plnění, ale vždy je třeba přihlížet k zájmu obou stran v souladu s principem poctivosti a není možné očekávat, že strany budou svázány smlouvou v každém případě dočasné nemožnosti plnění. Možnost dodatečného splnění nemůže trvat věčně.

Platí, může-li dlužník splnit povinnost až poté, co pomine zjevný hospodářský účel smlouvy, je plnění nemožné. Splnit je proto třeba v čase, v němž je splnění ještě realizovatelné, aniž by ztrácelo svůj význam. Když se např. nemůže konat koncert z turné slavného klavíristy, který bude turné opakovat možná za pět let, dojde k zániku závazku (pro zákazníka nemá hospodářský význam, že na koncert bude moci jít možná za několik let).

P / R / K

ATTORNEYS AT LAW

V některých případech může nastat situace aktivovat i zákonné **pravidlo** pojednávající o **změně okolností**: Dojde-li ke změně okolností tak podstatné, že změna založí v právech a povinnostech stran zvláště hrubý nepoměr znevýhodněním jedné z nich buď neúměrným zvýšením nákladů plnění, anebo neúměrným snížením hodnoty předmětu plnění, má dotčená strana právo domáhat se vůči druhé straně obnovení jednání o smlouvě, prokáže-li, že změnu nemohla rozumně předpokládat ani ovlivnit a že skutečnost nastala až po uzavření smlouvy, anebo se dotčené straně stala až po uzavření

smlouvy známou.

Lze uvést **příklad** smlouvy uzavřené na propagaci určité akce, která se však v daném termínu nemůže uskutečnit. Pro zadavatele nemá žádný hospodářský význam konání akce propagovat, proto by si měly obě strany sednout za (nyní ideálně virtuální) stůl a dojednat změny smlouvy. Nedohodnou-li se, může se kterákoli ze stran obrátit na soud, který závazek změní, nebo i zruší.

JUDr. Petr Bezouška Ph.D.

PRK Partners

Článek pro [Vzorné Právo](#)

© EPRAVO.CZ – Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Preventivní restrukturalizace – živý pes je na tom lépe než mrtvý lev](#)
- [Nález Ústavního soudu – Lhůta dvou let od narození dítěte pro uplatnění nároku na výživné a některé náklady neprovdané matce je lhůta prekluzivní \(propadná\)](#)
- [Mimořádné ředitelské volno a mimořádné vzdělávání distančním způsobem pro období epidemie onemocnění COVID-19](#)
- [Požadavek zaměstnavatele na povinné očkování svých zaměstnanců proti onemocnění COVID-19 a jeho trestněprávní souvislosti](#)
- [Aktuální rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ve věci mimořádného opatření Ministerstva zdravotnictví ČR regulující dopady pandemie COVID-19 v oblasti podnikání a občanského života aneb zrušení „povinného“ očkování](#)
- [Boj s epidemií prostřednictvím omezení provozoven: Sleva z nájemného a podstatné změny okolností dle německé rozhodovací praxe](#)
- [Obnovení programů COVID - Nepokryté náklady a COVID - 2021](#)
- [Povinné očkování proti COVID-19? Ano, ale jen pro určité skupiny osob](#)
- [Je nutný souhlas druhého rodiče s očkováním proti COVID?](#)
- [Očkování, přeočkování a strategie „naučit žít s virem“ z pohledu soutěžního práva](#)
- [Aktuální povinnosti při odjezdu zaměstnanců na dovolenou a návratu z ní spojené s protiepidemickými opatřeními](#)